

העותרים: ראסם עבידאת ואח'
ע"י ב"כ עוה"ד טלי ניר ו/או אן סוצ'יו ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
ת"ד 53262, ירושלים
טל': 02-6521218; פקס: 02-6521219

- נגד -

המשיבים: 1. חברת דואר ישראל בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד אייל בליזובסקי
ממשרד לוי, מי-דן ושות', עורכי דין
מרח' מנחם בגין 11, רמת גן 52521
טל': 03-5102491, פקס: 03-5102493

2. משרד התקשורת
ע"י עו"ד נחי בן-אור מפרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6466010, פקס: 02-6467011

3. עיריית ירושלים
ע"י עו"ד דני ליבמן מלשכת היועץ המשפטי לעירייה
כיכר ספרא 8, ירושלים 94141
טל: 02-6297831, פקס: 02-6295826

תגובה מטעם העותרים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 11.9.14, מתכבדים העותרים להגיש את תגובתם להודעה המעדכנת מטעם המשיב 2 מיום 9.9.14:

1. בהחלטה מיום 13.2.14 קבע בית המשפט הנכבד כי המשיב 2 יגיש "סקירה פרטנית של אפשרויות החלוקה, בסניפי דואר, בבתים ובמרכזי חלוקה, בפילוח שכונתי, וכן סקירת התכנון להמשך, לרבות לעניין הקמתם של סניפי דואר נוספים". תקוותיהם של העותרים כי החלטה זו תאלץ את המשיב להתחייב לשיפורים אופרטיביים משמעותיים בשטח ולקידום בזמן סביר התבדו. ההודעה המעדכנת מטעם המשיב 2 שבה וממחישה את גרירת הרגליים המאפיינת את פעילות המשיבים עד כה ובחלק מהסוגיות חלה אף נסיגה מדאיגה ביותר

בעמדות המשיבים. בפועל, לא חלה כמעט כל התקדמות בשטח במהלך השנה האחרונה ומרבית העדכונים המופיעים בהודעתו של המשיב 2 הופיעו כבר בעדכונים הקודמים.

2. **ההודעה ממחזרת שוב עדכונים שעליהם דיווחו המשיבים כבר לפני למעלה משנה בהודעות קודמות.** כך, לדוגמה, בהודעת העדכון מיום 21.6.12 הודיע המשיב 2 כי "בשכונות שיח' ג'ראח וואדי אלג'וז הושלם הליך מתן שמות לרחובות ונותר כעת להתקין תיבות מכתבים". בהודעה האחרונה מיום 9.9.14 מעדכן שוב המשיב כי "בשכונות אלה העירייה השלימה הצבת שילוט... לפיכך, חברת הדואר נדרשת לבצע קמפיין בעניי חלוקת דואר לבתים, אשר צפוי לצאת לפועל בתקופה הקרובה". כמו כן, המשיב 2 מעדכן כעת כי "עניין הוספתם של כ-450 תאים נמצא בטיפול בימים אלה", אלא שכבר בהודעה המעדכנת מטעם המשיבה 1 מיום 26.1.2014 נמסר, כי אותה שטח להקמת מרכז חלוקה נוסף בן 450 תאים בשכונת שרפת ואף בעדכון המשיבה 1 מיום 13.10.13 נמסר כי "חברת הדואר החלה באיתור שטח להקמת מרכז חלוקה בן 450 תאים בשכונת שראפאת... הקמת מרכז חלוקה בשרפאת, צפויה בטווח של כחודש וחצי ממועד אישור מקום שיאותר" (סעיף 23 להודעה).

3. בנוסף, למרות הנחיותיו של בית המשפט הנכבד, **הודעת המשיב אינה מתייחסת כלל לתוכניות להקמת סניפי דואר נוספים, לצורך בהוספת דוורים ולצורך בהוספת מרכזי חלוקה נוספים** (מלבד בשכונת שרפת). התעלמות המשיב מהתייחסות עניינית ומפורטת לסוגיות אלה מדאיגה ביותר שכן היא מצביעה על כך שהמשיבה 1 אינה מוכנה לשנות מעמדתה העקרונית המתנגדת להקמת סניפי דואר ומרכזי חלוקה חדשים ולהוספת דוורים, וכי המשיב 2 תומך בכך, למרות הצרכים הברורים בשטח וקביעות בית המשפט הנכבד בעניין.

4. העותרים ביצעו לקראת הכנת תגובתם זו בדיקות שטח של הבעיות בתחום הדואר שהוצגו בעתירה ובעדכונים השונים מאז הגשתה. מבדיקות השטח עולה כי, מלבד מספר שיפורים, התמונה העגומה שתוארה **לפני כארבע שנים** בעתירה נותרה בעינה וכי העותרים כמעט שאינם חשים שיפור בשירותי הדואר הניתנים להם:

- **8 יחידות דואר בלבד משרתות 300,000 תושבים** (לעומת כ-40 סניפים במערב המשרתים כ-500,000 תושבים)- הנגישות הנמוכה ליחידות הדואר אינה מאפשרת לתושבים שירותי דואר בסיסיים וזמני המתנה ביחידות הדואר בלתי סבירים;
- **14 דוורים בלבד משרתים את כלל אוכלוסיית ירושלים המזרחית** (לעומת 144 דוורים במערב העיר), כתוצאה מכך חלוקת הדואר אינה סדירה ודברי הדואר מגיעים באיחור רב;
- **במרבית רחובות ירושלים המזרחית לא מתבצעת חלוקת דואר לבתים ואין מרכזי חלוקה נגישים;**
- **בכמחצית השכונות בירושלים המזרחית נאסף הדואר על ידי התושבים ממכולות ומחנות אחרות.** שיטת חלוקה זו שהפכה לפרקטיקה מקובלת בירושלים המזרחית פוגעת בפרטיות ומובילה לאבדן דברי דואר ולנזקים כספיים ואחרים לתושבים.

5. נראה, כי יש לשוב ולהזכיר למשיבים כי בכל הנוגע למתן שירותי דואר בהיקף וברמה הנדרשים "עסקינן בחובה שבדין", כפי שציין בית המשפט הנכבד בהחלטתו מיום 13.2.14. קבלת שירותי דואר סדירים וברמה נאותה אינה טובת הנאה שהתושבים מבקשים ליהנות ממנה. זוהי זכותם של התושבים; זכות שבצידה חובה של המשיב 2 להבטיח את מימושה.
6. נזכיר, כי על פי חוק הדואר, מחויבת המשיבה 1 לספק שירותי דואר באורח תקין וסדיר לכלל הציבור (סעיף 1ה ו-5ג(ב) לחוק). לפי חוק זה, וכן לפי תנאי הרישיון הכללי של המשיבה 1, מחויבת המשיבה 1 בחלוקת דברי הדואר לכל התושבים, כך שאלו יגיעו ליעדם בזמן. בנוסף, מחויבת המשיבה 1 להפעיל בתי דואר שיהיו נגישים באופן סביר לכל תושב.
7. משום כך, מבקשים העותרים שוב, כי בית המשפט הנכבד יוציא מלפניו צו על תנאי, אשר במסגרתו יידרשו המשיבים להשיב לשאלות המפורטות בראש העתירה. כמו כן, ובהמשך לכך, מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן הוראות למשיבים לפעול כדלהלן:
- א. להביא לפתיחתן של לפחות שש סוכנויות דואר חדשות בשכונות הבאות, המונות כל אחת למעלה מ- 20,000 תושבים, ואין בהן כיום כל סוכנות דואר: בית צפאפא, עיסאווייה, סילוואן, ראס אל עמוד, מחנה הפליטים שועפאט וכפר עקב, וזאת בתוך שנתיים ימים.
- ב. לפעול במהירות האפשרית, ולהביא להרחבתן של הסוכנויות הקיימות, או לפתיחתן של סוכנויות דואר נוספות בשכונות ג'בל מוכאבר, א-טור, שועפאט, בית חנינא, שיח ג'ראח וואדי ג'וז. בכל אחת מהשכונות הללו יש יחידת דואר אחת, אולם היא אינה מספיקה לצרכי התושבים, כפי שיפורט בהמשך.
- ג. להעסיק באופן מיידי דוורים נוספים, אשר יחלקו את דברי הדואר בשכונות השונות מדי יום, כולל בשכונות שמעבר לחומה.
- ד. לקבוע לוחות זמנים ברורים (בתוך פרק זמן של עד שנה) להקמתם של מרכזי חלוקה, במקומות בהם לא צפויה להתחיל בתוך חצי שנה חלוקת דואר לבתים, כולל בשכונות שמעבר לחומה.
- ה. לחדול באופן מיידי מדרישת תשלום עבור תיבות חלוקה מתושבים המתגוררים בשכונות בהן לא מתקיימת חלוקת דואר אמינה ומסודרת (לבתיים או למרכזי חלוקה בחינם).
- ו. לקבוע נוהל, כולל לוחות זמנים ברורים, להסדרת חלוקת הדואר לבתים בשכונות בהן הסתיימו הליכי קביעת שמות לרחובות ומספרים לבתים, באופן מיידי.
8. יצוין עוד, כי חלה האטה משמעותית ביותר בתכיפותן של ישיבות הצוות הבין-משרדי שהוקם בעקבות החלטת בית המשפט הנכבד מיום 9.11.11 שנועדו למצוא ולקדם פתרונות לשיפור

שירותי הדואר במזרח ירושלים. כך, לדוגמה, בשנה האחרונה התכנס הצוות פעמיים בלבד. כמו כן, העותרים לא זומנו לשיבות האחרונות.

9. להלן התייחסותנו המפורטת לעמדות המשיבים לגבי כל אחד מהחוסרים בשירותי הדואר בירושלים המזרחית:

המחסור בסניפי דואר:

10. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 13.2.14 היה על המשיב 2 להגיש סקירה פרטנית של "התכנון להמשך, לרבות לעניין הקמתם של סניפי דואר נוספים". למרות זאת, המשיב התעלם בתשובתו מהוראת בית המשפט ולא התייחס כלל לתכנון הקמתם של סניפי דואר נוספים. נראה לנו, כי יש להזכיר למשיבים את הנתונים הבלתי מתקבלים על הדעת: בירושלים המזרחית מתגוררים כ-300,000 תושבים ופועלות בה 8 יחידות דואר בלבד. לעומת זאת, בירושלים המערבית בה מתגוררים כ-500,000 תושבים פועלות 40 יחידות דואר.

11. יוזכר, כי לפי תנאי הרישיון שעל פיו פועלת חברת הדואר, בכל יישוב המונה מעל 10,000 תושבים צריכה לקום יחידת דואר שהמרחק ממנה לכל בית אב לא יעלה על 1.5 ק"מ בהליכה (סעיף 3.6 לנספח ב' לתנאי הרישיון). סעיף זה עוסק אמנם בשכונות חדשות אולם ברי, כי הסטנדרט החל ביישובים חדשים אמור לחול, מקל וחומר, גם על יישובים קיימים. ואכן, יחידת דואר אחת לכל 10,000 תושבים הוא הסטנדרט המקובל ביישובים שונים בישראל. כך לדוגמה, בחיפה המונה כ-272,000 תושבים יש 31 יחידות דואר; באשדוד המונה כ-214,000 תושבים יש 20 סוכנויות דואר; בעכו המונה כ-47,000 תושבים יש 4 יחידות דואר; בראשון לציון המונה כ-235,000 תושבים יש 20 יחידות דואר. אף ביחס ליישובים הערבים בישראל, בהם הסטנדרט אינו מיושם כנדרש, המצב בירושלים המזרחית חמור הרבה יותר: באום אל פאחם המונה 50,000 תושבים יש 3 יחידות דואר; בסחנין המונה 30,000 תושבים יש 2 יחידות דואר; בנצרת המונה 74,000 תושבים יש 10 יחידות דואר. בירושלים המזרחית, כאמור, 300,000 תושבים, ולכן אמורים היו להיות כ-30 יחידות דואר, אולם בפועל יש רק 8 יחידות דואר.

12. הטענות שהועלו בעבר על ידי המשיבה 1 בדבר העדר הצורך ביחידות נוספות בירושלים המזרחית נוכח הביקוש הנמוך מצד התושבים לשירותי דואר, הינן חסרות כל בסיס. האם ניתן ברצינות לטעון כי תושב בכל יישוב אחר, יהודי או ערבי, זקוק לשירותי דואר בהיקף של פי 4 ו-5 מזה שזקוק לו תושב ירושלים המזרחית? הביקוש הנמוך לשירותי דואר בקרב תושבי ירושלים המזרחית כיום נובע בראש ובראשונה כתוצאה מהמחסור בשירותים ומאיכותם הירודה.

13. דוגמה לסטנדרטים הבלתי סבירים של שירותי דואר שמציעים המשיבים לתושבי ירושלים המזרחית ניתן למצוא בטענה שמעלים המשיבים בהודעה המעדכנת, לפיה סניף הדואר היחיד הנמצא בין אבו טור לסילוואן (ובו בדרך כלל שני פקידים בלבד) אמור לשמש את השכונות: ראס אל עמוד, סילוואן ואבו טור אשר מונות יחד כ-60,000 תושבים.

14. המשיבים מבקשים בתגובתם מיום 9.9.14 לקשור בין מסקנותיה של ועדת התעריפים שמונתה על ידי משרד התקשורת, לבין סוגיית הקמתן של סוכנויות דואר חדשות בירושלים המזרחית, ובפועל להקפיא כל התקדמות בתכנון ובהקמה של סניפים נוספים בירושלים המזרחית למשך זמן בלתי מוגבל. בסעיף 7 לתגובה נאמר כי בדו"ח הוועדה נכללת המלצה בעניין קביעת מרחק גיאוגרפי של לא יותר מ- 1.5 ק"מ מסניף הדואר למשק בית וכי "כללים אלה, אם יאומצו ובמתכונת שעליה יוחלט, יחולו כמובן גם על פריסת יחידות הדואר במזרח ירושלים".

15. אין זה סביר להמתין פרק זמן בלתי ידוע עד לאימוץ הדו"ח על ידי הגורמים הרלוונטיים ולהוצאתו לפועל, כאשר אין כל מחלוקת על כך שבירושלים המזרחית קיים מחסור של סניפים רבים נוספים על פי כל קריטריון שייקבע. עבודתה של ועדת התעריפים צפויה להימשך עוד זמן רב. כעת בוחנת הוועדה את ההתייחסויות הרבות שהתקבלו מהציבור ואין כל צפי לגיבוש מסקנותיה הסופיות ולהוצאתן לפועל. כידוע, תכנון והקמה של סניף דואר אורך זמן רב. המשיבים גוררים רגליים בעניין זה מזה שנים רבות ולא עושים מאום כדי לקדם בנייתם של סניפים נוספים.

16. נזכיר, כי במרבית השכונות בירושלים המזרחית אין כל סוכנות דואר ואף בשכונות שבהן קיימת סוכנות היא מרוחקת מאד מחלקים נרחבים מהשכונה. חריגה קיצונית כל כך מהסטנדרטים המקובלים מחייבת את המשיבים לפעול ללא שהות לתיקון המצב. בכל מקרה, אין כל חשש כי ייפתחו בירושלים המזרחית יותר סוכנויות משיידרש על פי הקריטריון שיאומץ בסופו של יום על ידי ועדת התעריפים. על כן, יש לשים קץ להתנהלות זו של המשיבים ולדרוש פעולה דחופה בעניין זה.

17. בשולי הדברים, נציין כי על פי הקריטריון הקיים כיום בתנאי הרישיון, בישובים המונים למעלה מ-10,000 תושבים, המרחק בין יחידת הדואר ללפחות 90% מבתי המגורים בישוב לא יעלה על 1.5 ק"מ במרחק הליכה (סעיף 3.6 לנספח ב' לרישיון). כעת מציעה ועדת התעריפים לקבוע כי חישוב המרחק ייעשה על פי המרחק האווירי. האגודה לזכויות האזרח התנגדה לשינוי זה בהערות שהגישה לוועדה ביום 29.6.14, משום שהמרחק האווירי אינו רלוונטי לתושבים, הנאלצים להגיע ברגל או בתחבורה ציבורית אל יחידת הדואר, במיוחד שהדברים אמורים בתוואי ההררי של ירושלים, בו יש הבדל משמעותי בין התוואי האווירי לתוואי הרגלי. יחד עם זאת, ברי, כי גם על פי הקריטריון המוצע על ידי הוועדה, היקף המחסור בסניפים בירושלים המזרחית נותר בעינו, הן על פי הקריטריון של מספר התושבים והן על פי הקריטריון של המרחק.

18. בנוסף, אין זה סביר לקבל את הבטחת המשיב 2, כי הכללים החדשים שיאומצו "יחולו כמובן" גם בירושלים המזרחית ולהמתין עד שאלו יאומצו כדי להתחיל בהוספת בתי דואר. יש להזכיר למשיב, כי זה שנים רבות שקיימים כללים לעניין פריסת יחידות דואר, אשר מופרים באופן בוטה במזרח ירושלים על ידי חברת הדואר מבלי שהמשיב 2 עושה דבר

לאכיפתם. לצערנו, סביר יותר להניח, כי המשיבה 1 תמשיך להפר גם את הכללים החדשים והמשיב 2 ימשיך להתעלם מכך. התנהלות זו יש לעצור לאלתר.

19. בהקשר זה יש להזכיר, כי חברת הדואר חזרה והצהירה במסגרת ישיבות הצוות הבין-משרדי, כי אין בכוונתה לפתוח סוכנויות דואר נוספות, בטענה שאין צורך בסוכנויות נוספות בשל ביקוש נמוך של התושבים לשירותים אלה וכי אין היתכנות כלכלית לסוכנויות נוספות בירושלים המזרחית. למרבה הצער, המשיב 2 לא הביע כל תרעומת או עמדה אחרת בנושא. יש להניח, כי דבר לא צפוי להשתנות בעמדת המשיבים בעניין זה, ומשכך נדרשת הכרעת בית המשפט בעניין זה.

חלוקת הדואר החסרה לבתים ומספר הדוורים המועט :

20. מאז הגשת העתירה לפני ארבע שנים, לא חל שינוי ממשי בחלוקת דואר לבתים באף שכונה בירושלים המזרחית. העותרים ציפו כי המשיב 2 יתחייב הפעם, בעקבות החלטת בית המשפט הנכבד, להוספת דוורים וללוח זמנים סביר לשיפור משמעותי בחלוקת דואר לבתים, במיוחד בשכונות שבהן הושלם הליך מתן שמות לרחובות ומספרים לבתים. אלא שבעדכון המשיב 2 אין כל התחייבות בנושאים אלה, אלא רק התייחסות למועד המתוכנן לסיום השילוט והמספור על ידי העירייה (אמצע 2015). שלב שילוט הרחובות הנו שלב חיוני אולם בינו לבין שלב חלוקת הדואר לבתים, שהוא היעד הסופי, עשויים לעבור עוד שנים רבות. כפי שנפרט מיד, למרות סיום שילוט הרחובות בחלק מהשכונות, לא הוספו דוורים ולא נעשה קמפיין הסברה להצבת תיבות דואר ואף אין מחויבות ללוח זמנים לעשיית צעדים אלו.

21. למעשה, המשיבה 3 חזרה והתחייבה בעבר על סיום מתוכנן של מיפוי כלל השכונות במזרח העיר עד לסוף שנת 2013. כך, למשל, בהודעתה מיום 2.11.11 ציינה המשיבה 3, כי "המטרה היא השלמת המיפוי (כולל מספרי בניינים) בתוך כשנתיים מהיום בכל מזרח העיר (ללא מ.פ. שועפאט וכפר עקב)". כעת מתברר כי היעד נדחה עד לאמצע שנת 2015. מדוע? נראה כי העותרת 3 פועלת באיטיות יתרה בעניין זה, ולא ברור מדוע משך הזמן לטיפול בנושא שילוט הרחובות ארוך כל כך.

22. לגבי חמש שכונות שבהן לא פועל מרכז חלוקה (א-טור, אבו תור, העיר העתיקה, ראס אל עמוד וואדי קדום), התחייבה העירייה, כך על פי העדכון, לסיים את השילוט והמספור עד לסוף שנת 2014. אלא שעד היום, כשלושה חודשים לפני המועד אליו התחייבה העירייה, לא הוחל עדיין בשילוט במרבית השכונות האלה. ספק רב, אם אכן יש בכוונת המשיבים לעמוד בלוח הזמנים שהוגש לבית המשפט.

23. לעומת זאת, על פי הודעת העדכון, העירייה הציבה שילוט רחובות ב- 12 שכונות במזרח ירושלים ובחמש שכונות (אום טובא, בית צפאפא, שיח' ג'ראח, ואדי ג'וז ושועפאט) הותקנו גם מספרים לבתים. אנו מברכים כמובן על התקדמות זו אולם יש לציין, כי מדובר בהתקדמות איטית ביותר וכי כבר בעדכונים הקודמים נמסר מידע דומה בדבר התקדמות העירייה בשילוט הרחובות. לעניין שיח' ג'ראח וואדי ג'וז, לדוגמה, כבר ביום 21.6.12, לפני

למעלה משנתיים, עדכן המשיב 2 בהודעת עדכון לבית המשפט, כי "בשכונות שיח ג'ראח וואדי אלג'וזה הושלם הליך מתן שמות לרחובות ונותר כעת להתקין תיבות מכתבים".

24. בהחלטתו מיום 13.2.14 קבע בית המשפט, כי "בשכונות שבהן נשלם השילוט ומספור הבתים יש לפרסם, בתוך 60 יום מהיום, עלונים שיקראו להתקנת תיבות דואר לשם קבלתן". בהחלטה הנוספת מיום 16.3.14 הבהיר בית המשפט כי "במקום שבו עומד לקום מרכז חלוקה בטווח זמן קצר של כחודש, העלונים יכללו קריאה לקבלת מפתחות לתיבות הדואר במרכז החלוקה. בנידון דידן יש להפיץ את העלונים כבר עתה בבית חנינא ושועפט".

25. אשר על כן, לא ברור מדוע לא הוחל כבר בשכונות אלה בקמפיין להצבת תיבות דואר בבתי על ידי התושבים, ומדוע אין תאריך יעד לחלוקת הדואר לבתים ואין כל התחייבות או היערכות להגדלת מספר הדוורים. ברי כי הרחבת פריסת הדוורים הינה חיונית על מנת לענות על הצורך בחלוקת דואר לבתים. נזכיר כי לעומת 133 דוורים שפועלים במערב העיר, במזרח העיר פועלים 11 דוורים בלבד (8 דוורים ושלושה קבלני חלוקה) (כך, על פי תשובת חברת הדואר לעותרים מיום 3.12.13).

26. יוזכר עוד, כי בסיכום הדיון מיום 10.12.13 חברת הדואר התחייבה להעמיד מוקד טלפוני ייעודי שבאמצעותו יוכלו התושבים לעדכן את החברה על התקנת תיבות מכתבים בביתם כדי שהדוורים יוכלו להתחיל את חלוקת הדואר לבתים. גם התחייבות זו לא יצאה אל הפועל.

27. נזכיר, כי המצב בפועל הוא, כי בשכונות רבות מחולקים דברי דואר בחנויות שונות בשכונה והתושבים נאלצים לאסוף את הדואר שלהם מערימות המכתבים המונחות בחנות. מנתוני המשיב לבקשה למידע נוסף מיום 3.12.13 (אשר צורפו להודעה המעדכנת מטעם העותרים מיום 9.2.14), עולה, כי 95 דברי דואר מחולקים מדי יום בחנויות שונות ברחבי ירושלים המזרחית וכי למעלה מ- 10% מדברי הדואר האלה אינם מגיעים ליעדם ומוחזרים לדואר. מדובר בשיטת חלוקה שאין לה אח ורע ביישובים אחרים בישראל, היא פוגעת בפרטיותם של התושבים וגורמת להם לנזקים של ממש. למרות שחלפו למעלה מארבע שנים ממועד הגשת העתירה, שיטת חלוקה זו ממשיכה להתקיים בירושלים המזרחית כדבר שבשגרה ועדיין לא ברור מתי צפויים המשיבים לספק לתושבים חלוקת דואר תקינה וסבירה.

28. טענת המשיבה 1 עליה חזרה מספר פעמים לאורך הדיונים, כי אין צורך בתוספת דוורים הינה מופרכת. המצב כיום הוא כי דברי דואר אינם מחולקים לבתים, נזרקים אצל בעלי חנויות והולכים לאיבוד. במצב עניינים זה ברור כי תושבים ממעטים לעשות שימוש בשירותי הדואר. אולם, כפי שאף ציינה המשיבה 1, שיפור בשירותי חלוקת הדואר יביא בהכרח לעלייה בהיקף השימוש של התושבים בשירותים אלה: "הבקרות השוטפות שנערכות על ידי חברת הדואר מצביעות על כך שחל שיפור בעניין חלוקת הדואר וכי מספר דברי הדואר המחולק לנמענים- גדל" (הודעה מעדכנת מיום 26.1.14).

29. בית חנינא ושועפט – מרכז החלוקה הוקם אולם הוא עדיין לא פועל, כפי שנפרט בהמשך. גם בשכונות אלו יש לפעול לחלוקת הדואר לבתים. ראשית, חלוקה למרכזי חלוקה אינה

הפתרון האופטימאלי אלא פתרון אלטרנטיבי למקרים בהם אין אפשרות לחלק דואר לבתים. כך אף עולה מרישיון חברת הדואר (נספח ב'). במקרים חריגים בלבד רשאית חברת הדואר לחלק דואר במרכזי חלוקה במקום ישירות לבתים (מלבד מרכזי החלוקה המפורטים בנספח ב/1 לרישיון) משיקולים כגון: התנאים הטופוגרפיים של איזור חלוקת הדואר, היעדר שמות לרחובות ועוד. מדברים אלה עולה בבירור כי חלוקה במרכזי חלוקה היא חריג שנועד למקרים שבהם לא ניתן לחלק ישירות לבתים מסיבות שונות. במקרה שבו ניתנו שמות לרחובות וודאי שאין הצדקה להימנע מחלוקה ישירות לבתים.

30. אין לאפשר לחברת הדואר להתחמק מחובתה הבסיסית לחלק דברי דואר לבתי התושבים ולהעניק לתושבים בירושלים המזרחית ישירות חלוקת דואר ברמה נמוכה יותר. כפי שנכתב בדו"ח הוועדה לבחינת תעריפי הדואר: "טיבו של שירות חלוקת דברי דואר לבית הנמען גבוה משמעותית מטיב השירות של חלוקת דברי דואר למרכזי חלוקה" (עמ' 115).

31. כפי שטענה חברת הדואר בפגישה שנערכה ביום 10.12.13 ואשר סיכום שלה צורף להודעה המעדכנת מטעם המשיב 2 מיום 15.1.14: "**ברירת המחלל לחלוקת הדואר במדינת ישראל היא חלוקה לבתים**, ובמקרים שנדרש לפתוח מרכזי חלוקה, חברת דואר ישראל צריכה לפנות למשרד התקשורת, על-מנת לקבל אישור לכך".

32. העירייה הודיעה כבר בישיבת הצוות מיום 10.12.13 על השלמת תהליך מספור הבתים בשכונת שועפאט ועל התקדמותה במספור הבתים בבית חנינא. לא ברור למה התקדמות זו לא לוותה בהתקדמות לעבר חלוקת הדואר לבתים. בסיכום הישיבה מיום 10.12.13 הוחלט כי "עיריית ירושלים, תפעל לפרסום עלונים על השלמת הצבת השילוט בשכונת שועפאט, ולעידוד התושבים להתקנת תיבות מכתבים בבתיהם". החלטה זו לא יצאה אל הפועל.

33. שנית, בשכונות שבהן יש מרכזי חלוקה, אין בהם כדי לענות על צרכי החלוקה של כלל התושבים בשכונה. נחזור ונזכיר, כי על פי תנאי רישיון חברת הדואר, **המרחק בין כל מרכז חלוקה לבין בתי הנמענים שהוא משרת לא יעלה על 500 מטר** (סעיף 1.3 לנספח ב' לרישיון חברת הדואר). משכך, וודאי שמרכזי החלוקה הממוקם בשכונת בית חנינא (בין בית חנינא לשועפאט) אינו יכול לענות על צרכי חלוקת הדואר של כלל תושבי בית חנינא ושועפאט. השכונות בית חנינא ושועפאט מתפרשות על פני למעלה מ-5 ק"מ מצפון לדרום. כך, לדוגמה, מרכז החלוקה מרוחק 3.7 ק"מ מהרחובות הצפוניים של בית חנינא (רח' מרג' אבן עאמר ורח' אל בניאס) ו-1.5 ק"מ מהקצה הדרומי של שכונת שועפאט (צומת דרך שועפאט ורח' יגאל ידין). **וודאי שאין להסתפק במרכז החלוקה שהוקם כפתרון קבוע לכלל התושבים של שתי השכונות**. לטעמנו לכל הפחות, על המשיבה 1 לחלק דואר לבתים לכלל התושבים המרוחקים למעלה מ-500 מ"מ ממרכז החלוקה בבית חנינא.

34. טענת המשיבה 1 בתשובתה מיום 6.3.14 לתגובת העותרים לבקשה להבהרה, כי חברת הדואר הגיעה להסכמות עם המינהל הקהילתי בבית חנינא לפיהן מרכז החלוקה נועד לשרת את כל תושבי שכונת בית חנינא ושכונת שועפאט "יהא המרחק מבתיהם למרכז החלוקה אשר יהא", **משוללת כל יסוד**. מבירור שערכנו עם מר חוסאם וותד, מנהל המינהל הקהילתי

בית חנינא, עולה כי מר וותד לא התחייב, **בכתב או בעל פה**, לכך שמרכז החלוקה יהווה תחליף מלא לחלוקת הדואר לבתים בשתי שכונות אלה. ממילא למר וותד אין כל מעמד משפטי לוותר בשם תושבי בית חנינא ושועפאט על זכותם לשירותי דואר מסוימים מטעם חברת הדואר.

35. בדיון שהתקיים בעתירה ביום 12.2.14 טען ב"כ המשיבה 1 כי במקומות רבים בארץ נהוגה חלוקת דואר מלאה למרכזי חלוקה במקום חלוקת דואר לבתים. כדוגמה למקומות כאלה ציין ב"כ המשיבה 1 את נצרת עילית, מבשרת ציון, מעלה אדומים וקריית שמונה. ואכן מעיון בנספח ב/1 לרשיון חברת הדואר (רשימת מרכזי חלוקה) עולה, כי בנצרת עילית המונה כ- **40,000** תושבים יש **63** מרכזי חלוקה; במעלה אדומים המונה כ- **36,000** יש **46** מרכזי חלוקה; בקריית שמונה המונה **23,000** תושבים יש **25** מרכזי חלוקה.

36. נוכח נתונים אלה, טענת המשיבה 1, כי מרכז החלוקה היחיד בבית חנינא אמור לשרת באופן מלא את שכונות שועפאט ובית חנינא המונות יחד למעלה מ- 60,000 תושבים והפרשות על פני ק"מ רבים, היא מקוממת ביותר.

37. כפי שיפורט בהמשך, תקוותיו של בית משפט נכבד זה כי "מחלוקות ארנונה לא יתקעו" שירות חשוב זה לתושבים" התבדו. עד ליום זה, מרכז החלוקה בבית חנינא **לא החל לפעול** ולא מתבצעת בו חלוקת דואר. מברור עם מר וואתד עולה, כי חברת הדואר עדיין לא חתמה עמו על הסכם להפעלת מרכז החלוקה בשל מחלוקת בעניין תשלום הארנונה מול העירייה. אלפי תושבים קיבלו לידיהם את המפתחות לתאים ועדכנו את כתובתם בהתאם לכתובת מרכז החלוקה, אולם זה למעלה משלושה חודשים שהם אינם יכולים לקבל דואר באופן תקין ואין לדעת מתי יחל המרכז לפעול. לא ברור מדוע המשיב 2 "השמיט" מידע זה מהעדכון האחרון שלו ובחר לציין כי בשכונת שועפאט "הופעל לאחרונה מרכז החלוקה (המשרת גם את תושבי שכונת בית חנינא הסמוכה)". הדבר תמוה במיוחד נוכח התחייבותה של המשיבה 3 שלא תגבה ארנונה על הנכס בדיוני הצוות הבינמשרדי עוד לפני שנה (הדבר נאמר במפורש בסיכומי הדיונים מיום 4.12.2013 ומיום 4.8.2013).

38. לאור האמור לעיל, ובמיוחד כיוון שבסופו של דבר לא החל מרכז החלוקה בבית חנינא לפעול בתוך חודש ממועד החלטת בית המשפט מיום 11.3.14, היה על המשיבה 1 לבצע את האמור בהחלטת בית המשפט מיום 13.2.14, דהיינו: פרסום בתוך 60 יום עלונים שיקראו להתקנת תיבות דואר לשם קבלתן בשכונות שבהן נשלם השילוט ומספור הבתים, קרי בשועפאט ובבית חנינא.

39. **מרכזי חלוקה**: בהחלטת בית המשפט הנכבד מיום 13.2.14 התבקשו העותרים להעלות הצעות למיקום מרכזי חלוקה. ואכן, ביום 31.3.14 הגישו העותרים רשימה של מקומות אפשריים להקמת מרכזי חלוקה בכל אחת מהשכונות בהן קיימת בעיה בחלוקת דואר. **המשיב 2 התעלם לחלוטין מהצעות אלה בהודעתו.**

40. מתגובת המשיב ברור, כי חלוקת הדואר לבתים אינה צפויה להתחיל בזמן הקרוב ולגבי מרבית השכונות אין כל מידע וודאי ביחס ליעד הצפוי לתחילת החלוקה לבתים. משכך, הקמת מרכזי חלוקה היא **פתרון הכרחי** למצוקה זו בשכונות אלו.

41. יוזכר, כי בהודעה המעדכנת מטעם המשיבה 1 מיום 26.1.14 ציינה המשיבה כי "בכל מקום בו יימצא שטח מתאים להקמת מרכז חלוקה יוצב מרכז חלוקה". נראה כי נדרשת התערבות בית המשפט על מנת לממש הבטחה זו, ולכל הפחות לערוך את הבדיקות הנדרשות כדי להתחיל באפשרות ליישומה.

ההתנערות מהשכונות שמעבר לחומה :

42. לעניין השכונות שמעבר לחומה מעדכן המשיב 2 כי "הוחלט לטפל בשכונות אלו... **בשלב מאוחר יותר**. זאת, לאחר התקדמות בטיפול ביתר השכונות המנויות לעיל". לטענת המשיב 2 "קיימים **קשיים אובייקטיביים (בטחוניים) חריפים למתן שירותי דואר**" בשכונות אלה. משמעות הדבר היא, כי למרות שחלפו כבר ארבע שנים ממועד הגשת העתירה, ועל אף דרישת בית המשפט הנכבד כי המשיב ימסור סקירה פרטנית של אפשרויות החלוקה לגבי כל השכונות, **מותיר המשיב עשרות אלפי תושבים, להם הוא מחויב לספק שירותי דואר מלאים על פי חוק, ללא כל מענה ובלי התחייבות קונקרטית לפעול לתיקון המצב.**

43. יש להדגיש, כי מאז הגשת העתירה לא חלה כל התקדמות בשיפור שירותי הדואר לעשרות אלפי תושבי מזרח ירושלים החיים בשכונות שמעבר לחומה: מחנה פליטים שועפאט, דחיית אל-סלאם, ראס חמיס, כפר עקב וסמיר אמיס. יצוין, כי אין כיום בידי הרשויות נתונים עדכניים של מספר התושבים בשכונות אלה אולם ההערכות הן, כי מדובר לכל הפחות על למעלה מ- 60,000 תושבים (תושבי ירושלים).¹

44. יוזכר, כי בהחלטת הממשלה מיום 10.7.05 (החלטה מס' 3873) העוסקת ב"היערכות משרדי הממשלה בנושא "עוטף ירושלים" והטיפול באוכלוסיה במרחב ירושלים כתוצאה מהקמת הגדר" נקבע, כי משרד התקשורת יפעל להקמת יחידות הדואר בסמוך למעברים ולהקמת מרכזים לחלוקת דואר **מחוץ למכשול**.

45. נזכיר עוד, כי בפסיקות בג"צ שעסקו בתווי גדר ההפרדה בירושלים, קבע בית המשפט כי המדינה מחויבת לאפשר מרקם חיים סביר לתושבי ירושלים המזרחית שמעבר לגדר (בג"צ 6080/04 מסלמאני נ' שר הביטחון (13.12.06)). העובדה כי שכונות אלה נמצאות

¹ על פי דו"ח ה- UNOCHA מ- 2011 בשכונות שמעבר לחומה מתגוררים כ-55,000 פלסטינים תושבי ישראל. http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_jerusalem_report_2011_03_23_web_english.pdf על פי הערכות ועד תושבי השכונות הללו, המספרים גבוהים הרבה יותר: באיזור כפר עקב כ- 80,000 ובאיזור מחנה הפליטים שועפאט בין 60,000-80,000 (נתונים אלה אינם מבחינים בין פלסטינים בעלי תושבות ישראלית לבין פלסטינים תושבי השטחים המתגוררים בשכונות).

על פי נתוני מכון ירושלים סך כל התושבים הירושלמים בשכונות אלה נכון לשנת 2012 הוא 38,050 תושבים (מכון ירושלים לחקר ישראל, שנתון סטטיסטי 2014). בדברי ההסבר לשנתון נכתב, כי אין בידיהם נתונים עדכניים מלאים לגבי שכונות אלה.

מעבר לגדר הפרדה אינה יכולה לשמש את המשיבים כתירוץ להימנעות מלספק לתושבים אלה את זכויותיהם המלאות.

46. בעדכונים עד כה, התחייב המשיב 2 כי התושבים בשכונות מעבר לחומה יקבלו גם הם את השירותים המגיעים להם. כך, לדוגמה, בעדכון מיום 7.6.12 הודיע המשיב 2 כי בעניין שכונת כפר עקב, יברר המשיב מול גורמי הביטחון היכן ניתן להקים מרכז לחלוקת דואר על מנת להקל על התושבים (סעיף 3 לעדכון המשיב 2 מיום 7.6.12). כעת, לא זו בלבד שהמשיב אינו מתחייב ללוח זמנים לפתרון מצוקת הדואר בשכונות אלה, אלא שמהעדכון עולה כי לא נעשים כיום כל צעדים כדי לתקן את המצב המעוות הנמשך זה שנים רבות. אין זה סביר, כי בשלב זה של העתירה המשיב יפתור את העותרים ואת בית המשפט בהתחייבות מעורפלת לטיפול בשכונות אלה "בשלב מאוחר יותר".

47. זאת ועוד, טענות המשיב לקיומם של "קשיים אובייקטיביים (בטחוניים) חריפים" נטענו בעלמא, ללא כל ניסיון לבסס את הטענות, ונראה כי כל תכליתן לזרות חול בעיני בית המשפט. מהם אותם קשיים אובייקטיביים חריפים המונעים הקמה של מרכזי חלוקה בתוך השכונות או העסקה של דוורים, תושבי השכונות, שיחלקו דואר במרכזים או בבתי התושבים?

48. עשרות אלפים מתושבי ירושלים המתגוררים מעבר לחומה חיים היום ללא כל נגישות לשירותי דואר. מדובר בתושבי העיר החיים בתוך גבולותיה המוניציפאליים של ירושלים. דווקא ניתוקם מהעיר באמצעות חומות, מחייב את המשיבים לפעול בדחיפות כדי להסדיר עבורם שירותי דואר בתוך שכונותיהם.

שירותי הדואר בשכונות ירושלים המזרחית - תמונת מצב עדכנית:

49. להלן נוסיף התייחסות מפורטת למצב העדכני של שירותי הדואר בשכונות השונות כולל התייחסות לטענות המשיבים:

ג'בל מוכבר וערב א-סואחרה (21,890 תושבים)²:

א. **חלוקת דואר:**

1. **חלוקה לבתים:** לא מתקיימת חלוקת דואר לבתים.
2. **מרכזי חלוקה:** מרכז החלוקה ממוקם בסוכנות הדואר ובו 2250 תאי חלוקה. מרכז החלוקה אינו נגיש לחלק גדול מתושבי השכונה שכן הוא נמצא בקצה מבודד של השכונה, קשה מאד להגיע אליו רגלית ואין למקום תחבורה ציבורית זמינה.

² הנתונים לקוחים מהשנתון הסטטיסטי של מכון ירושלים לחקר ישראל (מהדורת 2014): לוח ג/14-אוכלוסית ירושלים לפי גיל, רוב, תת רובע ואזור סטטיסטי, 2012.

העותרים הציעו בהודעה מיום 31.3.14, בהתאם להחלטת בית המשפט, שלושה מקומות אפשריים להקמת מרכזי חלוקה באזורים שונים בשכונה. המשיבים לא התייחסו להצעות אלה.

ג. יחידות דואר: סוכנות הדואר בשכונה ממוקמת בקצה השכונה, באזור מבודד של השכונה, באמצע עליה תלולה, היא אינה נגישה רגלית ואין למקום תחבורה ציבורית זמינה.

- יש להקים בהקדם **יחידת דואר נוספות** במרכז השכונה.
- יש להבטיח בדחיפות חלוקת דואר סדירה מי יום באמצעות הקמת **מרכזי חלוקה נוספים** בשכונה ו/או **הגדלת מספר דוורים** לחלוקת דואר לבתים.

א-טור וא-צוואנה (23,570 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: לא מתקיימת חלוקת דואר סדירה לבתים. דברי הדואר מחולקים לחנויות בשכונה. לא הוחל במתן שמות לבתים ומספור למרות התחייבות המשיבים לסיים את השילוט עד לסוף 2014.

המשיב 2 מציין בהודעה המעדכנת כי בהמשך לסיור שנערך בשכונה ב- 31.1.14 חברת הדואר הודיעה שככל שיותקנו תיבות מכתבים בבתי התושבים, היא תפעל לחלוקת דואר לבתים אף בטרם השלמת השילוט. חברת הדואר לא פעלה לביצוע הדבר והתושבים לא קיבלו כל הודעה על הצבת תיבות מכתבים בבתים.

2. מרכזי חלוקה: אין מרכזי חלוקה בשכונה. 375 תאי הדואר המוצבים בסוכנות הדואר הינם **בתשלום**. למרות בקשות חוזרות ונשנות מטעם העותרים לביטול התשלום, המשיבים לא נענו לכך. העותרים הציעו, בהתאם להחלטת בית המשפט, ששה מקומות אפשריים להקמת מרכזי חלוקה בשכונה. המשיבים התעלמו בהודעתם מהצעות אלה.

ג. יחידת דואר: סוכנות הדואר בשכונה קטנה וצפופה: שני פקידים בלבד, אין בה מקומות לישיבה.

- יש להקים בהקדם **יחידת דואר נוספת** בחלקה השני של השכונה או להרחיב באופן משמעותי את הסניף הקיים.
- יש **לבטל את דרישת התשלום** עבור תאי דואר במרכז החלוקה (כל זמן שאין אלטרנטיבה לחלוקת דואר תקינה לתושבים).
- יש להבטיח בדחיפות חלוקת דואר סדירה מדי יום באמצעות הקמת **מרכזי חלוקה נוספים** בשכונה ו/או **הגדלת מספר הדוורים לחלוקת דואר לבתים**.
- יש **להתחיל באופן מיידי בקמפיין** אליו התחייבה חברת הדואר להצבת תיבות דואר לבתים והתחלת החלוקה עוד בטרם השלמת השילוט.

בית צפאפא ושכונת שרפת (11,330 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. **חלוקה לבתים:** לא מתקיימת חלוקת דואר לבתים.
2. **מרכזי חלוקה:** יש בשכונה 1800 תאי דואר שכולם תפוסים. המשיבה 1 התחייבה לפני למעלה משנה להקים מרכז חלוקה נוסף בשכונת שרפת אולם עד ליום זה לא הוחל בבניית המרכז למרות שכבר בעדכון המשיבה 1 מיום 13.10.13 נמסר כי "חברת הדואר החלה באיתור שטח להקמת מרכז חלוקה בן 450 תאים בשכונת שראפא... הקמת מרכז חלוקה בשרפאת, צפויה בטווח של כחודש וחצי ממועד אישור מקום שיאותר" (סעיף 23 להודעה). בהודעה המעדכנת מטעם המשיבה 1 מיום 26.1.2014 נמסר, כי אותר שטח להקמת מרכז חלוקה נוסף בן 450 תאים בשכונת שרפת. למרות זאת, עד היום לא הוקם המרכז הנוסף ואין בהודעת העדכון כל התחייבות ברורה ללוח זמנים בעניין זה.
- ב. **יחידת דואר:** אין בשכונה סניף דואר והתושבים נאלצים לנסוע לסניפי דואר בשכונות מרוחקות. בהודעת העדכון נמסר, כי יחידת הדואר הממוקמת בקניון "אחים ישראל" הינה במרחק 700 מטרים מהשכונה. מבדיקה שערכנו עולה, כי סניף זה מרוחק למעלה מ- 2 ק"מ ממרבית הרחובות בשכונת בית צפאפא. כך, לדוגמה, המרחק מסניף הדואר למרכז השכונה (ליד המסגד) מרוחק 2.3 ק"מ.

- יש להקים בהקדם סניף דואר בשכונה.
- יש להקים בהקדם מרכז חלוקה בשכונת שרפת.

סילוואן (19,050 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. **חלוקה לבתים:** לא מתבצעת חלוקת דואר לבתים. דואר מחולק באופן חלקי למספר חנויות פעם בשבוע בלבד על ידי דוור אחד.
2. **מרכזי חלוקה:** אין בשכונה מרכז חלוקה. לטענת המשיבים, מרכז החלוקה הסמוך לסוכנות הדואר באבו תור (בגבול סילוואן) המכיל 1700 תיבות משרתת את תושבי סילוואן. אלא שמרכז החלוקה אינו נגיש רגלית עבור מרבית תושבי השכונה. כך, לדוגמה, מרכז החלוקה מרוחק כ- 2 ק"מ מצומת סילוואן-אל מוכאבר (צומת א-סאלה). העותרים הציעו, בהתאם להחלטת בית המשפט, שני מקומות אפשריים להקמת מרכזי חלוקה נוספים בשכונה. המשיבים לא התייחסו להצעות אלה.
- ב. **יחידת דואר:** סוכנות הדואר שממוקמת בגבול שבין אבו תור לסילוואן אינה נגישה למרבית מתושבי סילוואן ורובם אינם עושים בה שימוש. היא ממוקמת בעליה יחסית לשכונה והיא רחוקה מרוב תתי השכונות של סילוואן.

- יש להקים סניף דואר נוסף בשכונה.
- יש להבטיח בדחיפות חלוקת דואר סדירה מדי יום באמצעות הקמת מרכזי חלוקה נוספים בשכונה ו/או הגדלת מספר הדוורים לחלוקת דואר לבתים.

ראס אל עמוד וואדי קדום (24,120 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: לא מתבצעת חלוקה לבתים. דואר מחולק באופן חלקי למספר חנויות.
2. מרכזי חלוקה: אין בשכונה מרכז חלוקה. המשיבים הציעו, בהתאם להחלטת בית המשפט, שלושה מקומות להקמת מרכזי חלוקה בשכונה. המשיבים התעלמו מהצעות אלה.
- ב. יחידת דואר: אין בשכונה סוכנות דואר. הסוכנות הנמצאת בגבול שבין סילוואן לאבו תור אינה נגישה לתושבי ראס אל עמוד. לטענת המשיבים, הסניף בסילוואן מרוחק ק"מ אחד מראס אל עמוד. ייתכן כי ישנם מספר בתים שמרוחקים רק ק"מ אחד מסניף זה אולם מרבית בתי השכונה מרוחקים למעלה מ-3 ק"מ מהסניף. כמו כן, אין תחבורה ציבורית זמינה המחברת בין שכונות אלה. תושבי ראס אל עמוד נאלצים לנסוע לסניפי הדואר בעיר העתיקה או בא-תור למרות שגם סניפים אלה מרוחקים מהם.

- יש להקים סניף דואר בשכונה.
- יש להבטיח בדחיפות חלוקת דואר סדירה מדי יום באמצעות הקמת **מרכזי חלוקה נוספים** בשכונה ו/או **הגדלת מספר דוורים** לחלוקת דואר לבתים.

אבו תור (12,940 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: לא מתבצעת חלוקה לבתים.
2. מרכזי חלוקה: יש מרכז חלוקה המונה 1700 תאים בסמוך לסוכנות הדואר הנמצאת בגבול שבין אבו תור לסילוואן. מרכז זה אינו מספיק ואינו נגיש עבור תושבים רבים. העותרים הציעו, בהתאם להחלטת בית המשפט, שלושה מקומות אפשריים להקמת מרכזי חלוקה. המשיבים התעלמו מהצעות אלה.
- ב. יחידת דואר: סוכנות הדואר נמצאת בגבול שבין סילוואן לאבו תור. במקום יש פקיד אחד שמקבל קהל (במצב לחץ קשים יש עובד נוסף). בימים שבהם משולמות הקצבאות נגמר הכסף בסניף, העומס בלתי סביר וזמני ההמתנה נמשכים שעות ארוכות.

- יש להבטיח בדחיפות חלוקת דואר סדירה מדי יום באמצעות הקמת **מרכזי חלוקה נוספים** בשכונה ו/או **הגדלת מספר דוורים** לחלוקת דואר לבתים.
- יש לדאוג שסניף הדואר יהיה ערוך **לתשלום קצבאות** לתושבים.

שועפאט (22,810 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: לא מתבצעת חלוקת דואר לבתים ואין גם כל היערכות לכך וזאת למרות שכבר הושלם השילוט ומספור הבתים בשכונה. דוור אחד מחלק דברי דואר פעם בשבוע לתיבות הדואר **בתשלום** המוצבות בסוכנות הדואר (225 תאים).

2. מרכזי חלוקה: מרכז החלוקה שהוקם בבית חנינא לפני כשלושה חודשים טרם החל לפעול בשל מחלוקת ארנונה בין חברת הדואר לעיריית ירושלים. חולקו מפתחות לכ-1700 תושבי השכונה. לטענת המשיבים בהודעה המעדכנת "בכך אמור להינתן מענה לכלל תושבי השכונה" (סעיף 15 (י) להודעת המשיב 2 מיום 9.9.14). גם לאחר שמרכז החלוקה יחל לפעול במועד בלתי ידוע בעתיד, אין בכך כדי לתת מענה לכלל תושבי השכונה. מרכז החלוקה הממוקם בקצה הצפוני של שכונת שועפאט מרוחק למעלה מ-1.5 ק"מ מהקצה הדרומי של השכונה.

ב. יחידת דואר: בשכונה פועלת סוכנות דואר אחת קטנה, צפופה ועמוסה. דלפק אחד בלבד פעיל בסוכנות וזמני ההמתנה ארוכים (למעלה משעה). בסוכנות אין כיסאות המתנה והתור משתרך לרוב מחוץ לסוכנות. על פי הודעת המשיבים, הסניף עובר בימים אלו שיפוץ הכולל הוספת דלפק והגדלת אולם הקהל. מבדיקה שערכנו במקום עלה, כי לא בוצעה כל הגדלה של אולם הקהל (השינוי היחיד שנעשה באולם ההמתנה הוא העברת תיבות הדואר מצד ימין של האולם לצדו השמאלי). דלפק נוסף אכן הוסף לפני כחודש אולם בפועל הוא אינו מאויש. במועדי קבלת הקצבאות, העומס הופך לקיצוני ביותר (לעיתים שעות המתנה רבות) ויש מחסור בכסף לתשלום הקצבאות.

- יש להגיע להסדרים שיאפשרו את **פתיחת מרכז החלוקה בבית חנינא** בדחיפות.
- ברחובות השכונה המרוחקים מעל חצי ק"מ ממרכז החלוקה, יש להבטיח **חלוקת דואר לבתים** בהקדם: יש להתחיל באופן מיידי **בקמפיין** לעידוד התושבים להצבת תיבות ולהגדיל את מספר הדוורים כך שהדואר יחולק מדי יום לבתים.
- עד שחלוקה זו תוסדר, יש **לבטל את דרישת התשלום** עבור תאי הדואר במרכז החלוקה הממוקם בסניף הדואר (כל זמן שאין אלטרנטיבה לחלוקת דואר תקינה לתושבים).
- יש **להרחיב באופן ממשי** את סניף הדואר הקיים (הן את אולם ההמתנה והן את הדלפקים) ו/או **לפתוח סניף דואר נוסף** בשכונה.
- יש לדאוג שסניף הדואר יהיה ערוך **לתשלום קצבאות** לתושבים.

בית חנינא (34,840 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: לא מתבצעת חלוקת דואר לבתים ואין גם כל היערכות לכך וזאת למרות שכבר הושלם השילוט ומספור הבתים בשכונה. דוור אחד מחלק דברי דואר לחנויות ולמרכז החלוקה (**בתשלום**) פעם בשבוע.

2. מרכזי חלוקה: מרכז החלוקה שהוקם לפני כשלושה חודשים טרם החל לפעול בשל מחלוקת הארנונה האמורה. חולקו מפתחות לכ-800 משקי בית והחלוקה ממשיכה. מרכז החלוקה, לכשייפתח, מרוחק מרחק רב מחלקים רבים מהשכונה. לדוג' מרחק הנסיעה מרח' אלבניאס בקצה הצפוני של השכונה למרכז החלוקה הוא כ-3.9 ק"מ והמרחק למרכז השכונה (סונוקרות) הוא כ-2 ק"מ.

בנוסף, ישנן 645 תיבות דואר בתשלום בסניף הדואר.

ב. **יחידת דואר**: יחידת הדואר הפועלת בשכונה הינה קטנה, צפופה ועמוסה. אין מקומות ישיבה. בסניף שלוש עמדות בלבד וזמני ההמתנה בשעות העומס עולים על חצי שעה.

- יש להגיע להסדרים שיאפשרו את פתיחת מרכז החלוקה בבית חנינא בדחיפות.
- ברחובות השכונה המרוחקים מעל חצי ק"מ ממרכז החלוקה, יש להבטיח חלוקת דואר לבתים בהקדם: יש להתחיל באופן מיידי בקמפיין לעידוד התושבים להצבת תיבות ולהגדיל את מספר הדוורים כך שהדואר יחולק מדי יום לבתים.
- יש לבטל את זרישת התשלום עבור תאי הדואר במרכז החלוקה הממוקם בסניף הדואר (כל זמן שאין אלטרנטיבה לחלוקת דואר תקינה לתושבים).
- יש להרחיב באופן ממשי את סניף הדואר הקיים (הן את אולם ההמתנה והן את הדלפקים) ו/או לפתוח סניף דואר נוסף בשכונה.

עיסאווייה (14,220 תושבים):

א. **חלוקת דואר**:

1. **חלוקה לבתים**: לא מתבצעת חלוקת דואר לבתים.

2. **מרכזי חלוקה**: בשכונה ישנו מרכז חלוקה אחד ובו 800 תאי דואר. כ- 400 תאים עדיין ריקים. לדברי מוכתר השכונה, מר דרוויש דרוויש, המפתחות חולקו בתחילה רק לראשי המשפחות (מספר משפחות מאותה המשפחה המורחבת השתמשו באותו התא) מחשש כי לא יוותרו תאים פנויים לכל המשפחות. כיום, נדרש סיוע ומעורבות של חברת הדואר על מנת ליידע ולעודד תושבים לקבל מפתחות לתאים הנותרים. מבירור שקיימנו עם מנהלת המרכז הקהילתי בשכונה, גבי רבאב עיסאווי, עלה כי חברת הדואר התחייבה לסייע ביידוע התושבים ועידודם לקבל מפתח לתא בשכונה, בין היתר, באמצעות חלוקת הודעות לתושבים בתיבות במרכז החלוקה ברח' צלאח א-דין (לרבים מתושבי עיסאווייה יש תיבת דואר בתשלום בסניף הורדוס). אולם לדבריה, חברת הדואר לא עשתה זאת.

ב. **יחידת דואר**: בשכונה אין סניף דואר. לטענת המשיבים, סניף הדואר הממוקם בגבעה הצרפתית מרוחק כקילומטר מהשכונה. לפי בדיקתנו, סניף הגבעה הצרפתית מרוחק למעלה מ-1.5 ק"מ ממרבית בתי השכונה והוא ממוקם בעלייה ביחס לשכונה. כתוצאה מכך הסניף אינו נגיש עבור התושבים. לדוג' המרחק מהסניף למרכז השכונה (מסגד ערבאין) הוא 1.6 ק"מ והמרחק לבי"ס אלעיסאווייה בשכונה 2.3 ק"מ. המרחק בהליכה הוא למעלה מחצי שעה בעלייה תלולה. כמו כן, בכביש המחבר בין עיסאווייה לגבעה הצרפתית אין מדרכות והכביש צר.

- חברת הדואר נדרשת לבצע בהקדם קמפיין לחלוקת ייתרת תיבות הדואר במרכז החלוקה.
- יש להקים סניף דואר בשכונה.

העיר העתיקה, באב אלזהרה (37,690 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: אין חלוקה מסודרת לבתים. דוור אחד מחלק רק בחלק מהרחובות (לדוג' בבאב חוטה לא מחלקים כלל). חלק מהחלוקה מתבצעת במספרה ברובע המוסלמי (30 דברי דואר ביום מונחים במספרה, כך על פי תשובת חברת הדואר לבקשה לפרטים נוספים מיום 3.12.13). בעיר העתיקה במרבית הרחובות יש שילוט ומספור לבתים, כך שלא ברור לעותרים מדוע לא פנו כבר לתושבים להציב תיבות דואר כדי לקדם חלוקת דואר לבתים.
2. מרכזי חלוקה: אין מרכז חלוקה בחינם. התושבים עושים שימוש בתאי החלוקה **בתשלום** בסוכנות הדואר.

ב. יחידת דואר: יש סניף דואר במגדל דוד וברובע היהודי.

- יש להבטיח בדחיפות חלוקת דואר סדירה מדי יום באמצעות הקמת **מרכזי חלוקה** בשכונה ו/או הגדלת מספר דוורים לחלוקת דואר לבתים.
- יש לבטל את דרישת התשלום עבור תיבות דואר בסוכנות (כל זמן שאין אלטרנטיבה לחלוקת דואר תקינה לתושבים).

שייח ג'ראח וואדי אלג'וז (17,110 תושבים):

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: הדואר מחולק במכולת בשכונה ובאופן חלקי לבתים בחלק מהרחובות. משיחה שקיימנו עם בעל מכולת "אלקנעה" ברח' שייח ג'ראח, מוחמד אבו עלול, עולה כי דוור מגיע לכל היותר פעם בשבוע ומניח את הדואר אצלו במכולת. בשייח ג'ראח הסתיים לאחרונה השילוט והמיספור של הרחובות אולם עדיין לא קיבלו התושבים הודעה על הצבת תיבות דואר.
2. מרכזי חלוקה: אין מרכז חלוקה בשכונה. תושבי שכונה זו ותושבים משכונות רבות אחרות בירושלים המזרחית עושים שימוש ב- 8,500 תיבות החלוקה בסניף הורדוס **בתשלום**.

ב. יחידת דואר: סניף הדואר המרכזי ברח' צלאח א-דין (סניף הורדוס) עמוס ביותר וצפוף במשך כל שעות היום. זמני ההמתנה בסניף נותרו ארוכים ביותר (למעלה משעה בשעות העומס). בשל המחסור בסניפי דואר בשכונות השונות, תושבים מכל השכונות מגיעים לסניף המרכזי שאינו ערוך למתן שירות לתושבים רבים כל כך. העותרים מברכים על הודעת המשיב 2 בדבר הכוונה לבצע שיפוץ בסניף הורדוס, אולם יש להזכיר, כי הודעת בדבר הכוונה לשפץ את הסניף ניתנו כבר בשנת 2012 (סעיף 3.5 להודעת המשיבה 1 מיום 28.6.12; סעיף 3 להודעת המשיבה 1 מיום 28.10.12) ובהודעת המשיבה 1 מיום 26.1.14 נמסר כי "בעוד כשבועיים תפרסם חברת הדואר מכרז לשיפוץ הסניף". כעת, מעדכן המשיב 2 כי המכרז נכשל וכי חברת הדואר "הונחתה לפרסם" מכרז לביצוע העבודות הדרושות. מהשתלשלות העניינים עד כה עולה ספק באשר למימוש התחייבות המשיב לסיום העבודות עד אפריל 2015.

- יש להבטיח **חלוקת דואר לבתים** בהקדם: יש להתחיל באופן מיידי **בקמפיין** לעידוד התושבים להצבת תיבות ולהגדיל את מספר הדוורים כך שהדואר יחולק מדי יום לבתים.
- יש **לבטל את דרישת התשלום** עבור תיבות דואר בסניף הורדוס עבור כל התושבים העושים שימוש בתיבות אלה בהעדר אלטרנטיבה לחלוקת דואר תקינה בשכונתם.
- יש **להרחיב את קבלת הקהל** בסניף הורדוס (הוספת עמדות) ו/או **להקים סניף נוסף** בשכונה.

מחנה פליטים שועפאט, דחיית אל סלאם וראס חמיס³:

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: אין חלוקה סדירה לבתים (הדוור מחלק למי שמכיר ומחלק למשפחות מסוימות גם עבור יתר בני המשפחה, השכנים ומכרים). יש שני דוורים בלבד.
2. מרכז חלוקה: אין מרכז חלוקה. למרות התחייבויות חברת הדואר לשקול הקמת מרכז חלוקה מחוץ למחסום מ.פ. שועפאט, לא קודם העניין. העותרים הציעו, כי יוקם מרכז חלוקה בתוך אולם ההמתנה במעבר הרגלי שבמחסום מ.פ. שועפאט. המשיבים לא התייחסו להצעה זו.

- ב. יחידת דואר: אין יחידת דואר בשכונות אלה. על מנת לקבל שירותים בסוכנות דואר, נאלצים עשרות אלפי תושבי השכונות הללו לנסוע מרחק רב לשכונות אחרות מעבר למחסום.

- יש להבטיח בדחיפות חלוקת דואר סדירה מדי יום באמצעות הקמת **מרכזי חלוקה** בשכונה ו/או **הגדלת מספר דוורים לחלוקת דואר לבתים**.
- יש **לפתוח סוכנות דואר** אחת לפחות בשכונות אלה.

כפר עקב וסמיר אמיס:

א. חלוקת דואר:

1. חלוקה לבתים: אין כל שירותי חלוקת דואר בשכונה, אין דוור.
2. מרכז חלוקה: אין מרכז חלוקה בתוך השכונה. מרכז החלוקה הממוקם מעברו השני של המחסום אינו נגיש לתושבים, שכן הוא מחייב מעבר במחסום העמוס ובידוק כדי להגיע אליו. העותרים הציעו, בהודעתם מיום 31.3.14 להקים את מרכז החלוקה בתוך אולם ההמתנה במעבר הרגלי שבמחסום קלנדיה, כך שהתושבים יוכלו לגשת לתיבות בבואם מתוך כפר עקב מבלי שידרשו לעבור לצידו השני של המחסום. המשיבים לא התייחסו להצעה זו.

³ כפי שהוסבר בסעיף 43 לעיל, אין נתון רשמי של מספר התושבים בשכונות שמעבר לחומה כיום. על פי הערכות האו"ם מ-2011 יש בשתי השכונות יחד כ-55,000 פלסטינים בעלי תושבות ישראלית.

ב. יחידת דואר: אין סוכנות דואר בשכונה. סוכנות הדואר הממוקמת בתוך המחסום ומאוישת על ידי פקיד אחד בלבד, אינה נגישה לתושבים ואינה משמשת אותם שכן היא מחייבת אותם לעבור במחסום העמוס ולעבור בידוק ביטחוני כדי להגיע אליה. מבדיקה שביצענו בימים האחרונים, אין הקלה בעומס ובדרישות הבידוק בכניסה לסוכנות.

- יש להבטיח בדחיפות חלוקת דואר סדירה מדי יום באמצעות הקמת מרכזי חלוקה בשכונה ו/או הגדלת מספר דוורים לחלוקת דואר לבתים.
- יש לפתוח סוכנות דואר אחת לפחות בשכונות אלה.
- יש להקל על התושבים את הכניסה לסניף הדואר הקיים במחסום.

50. לאור כל האמור, נוכח היעדרו של שיפור ממשי בשטח ונוכח הנזקים הנגרמים לתושבי ירושלים המזרחית מדי יום בשל המחסור בשירותי דואר, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא מלפניו צו על תנאי, אשר במסגרתו יתבקשו המשיבים להשיב לשאלות המפורטות בראש העתירה, וכן לחייב את המשיבים לנקוט בצעדים משמעותיים הרבה יותר למען שיפור אספקת שירותי דואר ברמה נאותה, כפי שפורט לעיל, על בסיס חובותיהם החוקיות.

5 באוקטובר 2014

אן סוצ'יו, עו"ד
ב"כ העותרים

טלי ניר, עו"ד
ב"כ העותרים